

Jaarverslag ItEibertshiem2022



Bouwen aan biodiversiteit!



Van Corona en boeren/agrariërs naar het specifieke weidevogel biotoop met haar van oudsher rijke biodiversiteit.

Het jaar 2022 stond natuurlijk vooral in het teken van de agrariërs en wij willen daar graag in meegaan, maar dan wel met een nadrukkelijke andere insteek.

Wij hebben vanuit onze insteek de plannen vanuit 2019/2020 betreffende een pluim voor een agrarische inzet richting kruidenrijk grasland uitgevoerd!

Het mag dus best over bemesting gaan.



Voorwoord.

Het jaar 2020 stond natuurlijk vooral in het teken van de stikstofcrisis, biodiversiteitscrisis en klimaatcrisis en de boeren die zich in hun voortbestaan bedreigd voelen maar als je naar die laatste kijkt dan zou eigenlijk iedereen zich zo moeten voelen. De vraag dient zich aan; kiezen we voor de ondergang of een betere wereld. Wat ons betreft is het glashelder, wij gaan voor de betere wereld. Maar simpel is dat niet, in dat grote spectrum van allerlei problemen en verschillende inzichten. Richting de boerenprotesten was er in de media veel begrip, dit vooral omdat er naast boeren nog veel andere partijen betrokken zijn bij de crisis zoals hier eerder benoemd.

Het was schandalig, kortzichtig en onverantwoordelijk dat veevoerbedrijven, supermarkten en vleesverwerkende industrie niet wilde aanschuiven bij stikstofbemiddelaar Remkus. Er kwam een zootje ongeregeld af op de boerendemonstraties maar uitgerekend de partij met de grootste belangen staat lafjes achter de gordijnen: het agrarisch-industrieel complex. De Friese coalitiepartijen reageerden volgens de LC ook wereldvreemd alsof ze met een volslagen nieuw probleem werden geconfronteerd, want wie had gedacht dat de problemen buiten de Natura 2000-gebieden onopgemerkt zouden blijven, had zijn ogen al die tijd in zijn zak zitten!

Ik was het lang niet altijd eens met Sake Roodbergen, maar die zegt zeer zeker ook hele verstandige dingen zoals in de Vanellus van december: Er heeft een ecologische catastrofe plaatsgevonden welke de vogelwachten niet konden keren. Het is een groot ecologisch en sociaal verlies waar de gehele landbouwsector voor verantwoordelijk is. Hopelijk komt men tot inkeer en sommige initiatieven gaan de goede kant uit.

En dat deel ik met Sake, er is HOOP. Want door alle protesten zou je bijna denken dat de boer van de toekomst sciencefiction is. Maar overal in Nederland zijn al pioniers die laten zien dat natuur, landschap en boerenpraktijk prima samen kunnen gaan. Kortom de boer van de toekomst bestaat al! Het heftige (irrationele) verzet van de boerenbeweging laat zien dat we het niet moeten hebben van extreme juridisering, maar van meer overtuigingskracht in het maatschappelijke veld.

En dan is het mooi om in De Melkweg te lezen dan Sjoerd Hofstra schrijft dat de Agribusiness en politiek de boer in een spagaat zetten en als voorbeeld noemt hij dan het beleid van Friesland-Campina om het premiestelsel van CO₂ arme zo in te richten dat het ten voordeel is van de intensieve veehouderij, dit terwijl de politieke en maatschappelijke beweging juist roept om extensivering. Verder lezen we in hetzelfde blad dat, "Terug naar alleen gras wordt lucratiever en met het verregaand verlagen van de input is voor melkveehouders een goede boterham te verdienen. Even geheel terzijde, voor Schumacher, valt ook een goede boterham te verdienen met zijn wissel van Friesland-Campina naar Unilever maar mogelijk zit de grootste winst bij een verandering van het beleid bij Friesland-Campina!

Wij zien daarom uit (en op) naar De Boer van de Toekomst. Of je nu kijkt in Haskerdijken, Sondel, Wommels of Jorwert. Daarom ging onze pluim naar de Rein en Auke Stremler in Jorwert, want ook hun inzet voor het specifieke weidevogelbiotoop met haar van oudsher rijke biodiversiteit maakt het gehele ecosysteem waar de ooievaar gebruik van maakt, alleen maar sterker! (Op 14 september namen Rein en Auke Stremler onze symbolische prijs van 2500€ in ontvangst op hun bedrijf in Jorwert, foto boven)



In vogelvlucht 2022.

De resultaten in 2022 lagen ver beneden het gemiddelde. In Earnewâld hadden we 17 jongen op 26 nesten, dat is dus 0,6 jong per nest! In Beetsterzwaag was het beeld iets gunstiger, daar hadden we 58 jongen op 61 nesten. Maar ook hier haalden we dus net geen 1 jong per nest.

Op onze ring-dag hebben we er 55 van een ring kunnen voorzien. We krijgen met dit soort resultaten regelmatig de vraag hoe zich dat verhoudt tot de stand van de ooievaars. Voor de stand hoeft dat echter geen bedreiging te zijn als dit maar niet jaren aanhoudt. De ervaring leert nu eenmaal dat er zeer grote schommelingen zitten in het broedresultaat.

Als voorbeeld> in 2017 hadden we in Beetsterzwaag 25 jongen en in 2018 waren het er 107! Opvallend verder in 2022 was de vroege start met het eerste ei, nog voor het eerste kievitsei was er op 13 maart in Rottevalle al een ei.

Landelijk schatten we het aantal broedparen tussen de 1300 tot 1500 paar en in Fryslân zo rond de 160 paar. Vanuit dit gegeven kunnen we dus zeggen dat het goed gaat met de ooievaar en dat we heel tevreden kunnen zijn.

Wel blijven er natuurlijk ook altijd zorgen en is er toch wel sprake van enige kwetsbaarheid, want 1400 paren zijn ook maar 1400 paar! Als je bijvoorbeeld zag hoe de vogelgriep ver over onze grenzen toesloeg onder de kraanvogels, dan plaats je 1400 paar weer in een heel ander perspectief. De vogelgriep onder de ooievaars ging Fryslân gelukkig voorbij, we telden in Earnewâld 1 slachtoffer en in Tijnje ook 1. Maar even verderop in de Schiphorst legden meer dan 50 het loodje. Dus spannend blijft het altijd.

Ook internationaal blijft die dreiging er wel, al is het alleen al door de biotoop veranderingen in de ons omringende landen. In 2024 wordt er weer een internationale telling gehouden maar we weten bijvoorbeeld al dat in Polen, het ooievaarsland bij uitstek de afgelopen 10 jaar de populatie daalde met 20% en ging van 52.000 paar naar 41.500. Dat zijn er nog steeds veel maar wel meer dan 10.000 paar minder en dat afgezet tegen de Nederlandse populatie, is echt heel, heel veel.

Het aantal overwinterende ooievaars blijft redelijk stabiel, Stork kwam in januari 2023 op ruim 900 ooievaars.

Andere onderwerpen.

In 2022 werd het leven weer iets normaler doordat we redelijk verlost raakten van de beperkingen door corona. Kortom uitgestelde lezingen konden weer worden ingehaald en nieuwe gepland. Ook onze jaarlijkse ooievaarsbustocht werd weer nieuw leven ingeblazen en het Groninger gezelschap genoot zichtbaar van al het moois wat er onderweg te zien was. En het is ook best een bijzondere ervaring om met een groep van meer dan 50 personen te lunchen midden in de hooilanden rond de Beetstervaart en het Koningsdiep.



In Noordbergum waren we betrokken bij de plaatsing van een nieuw nest bij de poel, dit omdat het oude nest te vervallen was. Het nest werd bezocht door een paar en er kwamen ook eieren maar helaas daar stokte het proces. Ook werden we ingeschakeld om een vergunning te krijgen voor een ooievaarsnest in de gemeente Westerkwartier en ook dat was een geslaagde missie.



In de schijnwerper.

De ooievaars stonden weer veelvuldig in de schijnwerpers, in de provinciale dagbladen, in tig streekbladen en natuurlijk bij Omrop Fryslân en dat stellen wij vanzelfsprekend bijzonder op prijs omdat we de ooievaar juist ook graag in de belangstelling willen houden. Voor het eerst in onze 43-jarige loopbaan tikten we op onze website de 100.000 bezoekers aan in 1 jaar. Mede door het internationale bereik op Facebook komen er ook steeds meer mensen langs op onze website. Op facebook hebben we nu 120.000 volgers/Likes en dat de ooievaar een trekvogel is met een grote verspreiding draagt daar vast aan bij. In meer dan 20 landen hebben we per land meer dan 1000 volgers. De bezoeken lopen parallel met het seizoen want in januari waren er 2200 bezoekers, in maart 6500, in mei 32000 en in bv oktober 3500. Daarbij zal meespelen dat men vanaf maart tot en met juli/augustus via de webcam ook in meerdere nesten kan kijken. Ik ben al lang grijs maar leuk om te weten is dat 60% van onze volgers jonger is dan 45 jaar.



Dan even naar de roerdomp.

Ook met de roerdomp in de Alde Venen gaat het uitstekend. In de laatste vogelatlas werden de aantallen geschat op een 308 paar maar in de broedvogelgids van 2021 loopt dit op naar 620 paar. Voor de Oude Venen staat vermeld in de Sovon-gids, dat er nu 25 paartjes zitten. Ons waterriet experiment (32.000 stekjes gepland) heeft daar hopelijk aan bijgedragen.

In de Nederlandse Vogelen van 1770-1829 van Nozema en Sepp, staat deze prachtige tekening van een nest met eieren van de roerdomp.



Horripilatie.

Of je nu sportleraar en handbalspeler bent en meedeed aan de Olympische spelen in 1936 of luitenant-kolonel der infanterie of piloot-instructeur en gezagvoerder van een Boeing 747 of hoofd psycho-geriatrie van een verpleeghuis, allen hebben te maken met horripilatie. Dat is namelijk een moeilijk woord voor kippenvel. En of je nu Max Bloesch (1908-1997) C.J.A Wijnaendts (1898-1987), Kees Vos of Haye Folkertsma heet, allen zijn we getroffen door het ooievaarsvirus en Kees en ik krijgen nog steeds kippenvel van die vogels. Waarom toch, kun je je afvragen maar dat heeft geen zin. Het treft je. Toen ik 16 was, nu precies 50 jaar geleden, kreeg ik mijn eerste bestuur baantje en werd penningmeester van de vogelwacht Stavoren. Ik had in levenden lijve nog nooit een ooievaar gezien maar als vogelwacht adopteerden we een paar jaar later een ooievaar in het Liesveld en daar zag ik voor het eerst ooievaars in het echt. Daar trof ik ook Wijnaendts en toen is eigenlijk de kiem gelegd voor mijn betrokkenheid bij het ooievaarsproject. In 1988 ontmoette ik Max Bloesch voor de 2 de keer toen ik op bezoek was in Zwitserland. Het beeld van een prachtig zwevende ooievaar tussen de Zwitserse bergen heeft mij nooit weer losgelaten.

En met mij zijn dus zeer velen welke elk jaar weer genieten van die prachtige vogels en wij van It Eibertshiem c.q. www.ooievaars.nl hopen van harte dat dit zo zal blijven!



Max Bloesch † en Haye Folkertsma Altreu 1988.





